

PERSONALITĂȚI ÎNMORMÂNTATE ÎN CIMITIRUL PAROHIEI TIMIȘOARA FABRIC

Diacon Dorin Căținean

PERSONALITIES BURIED IN TIMIȘOARA FABRIC PARISH CEMETERY

Abstract: The Holy Synod of the Romanian Orthodox Church, decided that the year 2021 be declared in the Romanian Patriarchate as the homage Year of the Romanian pastoral care outside Romania and the Commemorative Year of those asleep in the Lord; the liturgical and cultural value of the cemeteries, insisting that throughout this year to be remembered important personalities of the parishes that have contributed to the smooth running of the social and religious life of the time

Keywords: holy synod, decided, liturgical, remembered, personalities

Introducere

Cimitirul confesional al Parohiei Timișoara Fabric este situat în strada Mătăsariilor, nr. 58, lângă canalul Behela și are o suprafață de 1 ha și 9532 m.p¹. Întreaga suprafață este înconjurată de un gard din plăci de beton. În interiorul cimitirului se găsesc o clădire administrativă și o capelă mortuară construită în 1935².

Cimitirul datează din anul 1850, potrivit informațiilor conținute de arhiva parohială. O inscripție regăsită pe clopotul din cimitir, donat de familia mesterului cojocar Nicolae Popescu în 1857, întărește această cronologie³.

Între clericii înveșniciiți în Cimitirul Mătăsari amintim: slujitori în Fabric, Protopop Vasile Georgevici (1812-1826), Pr. Melentie Șora (1926-1956), Pr. Traian Golumba, Pr. Victor Vlăduceanu (1952-1957), Pr. Victor Aga

¹ Pr. Dr. Cosmin Panțuru, Parohia Ortodoxă Română Timișoara Fabric, studiu istoric, canonic și administrativ – bisericesc, ediția a II-a, Editura ASTRA Museum-Sibiu, Editura Partoș – Timișoara, 2013, p. 101.

² Ibidem, p. 100.

³ Ibidem, p. 102.

(1955-1961), Pr. Mircea Savulov (1979-2001). Ca personalități civile putem aminti pe Dr. Ioan Bonțilă și membrii familiei Sevițiu, din care provine Înălpreasfințitul Părinte Timotei al Aradului.

Personalități timișorene înmormântate în Cimitirul Mătășari

1. Protopop Vasile Georgevici (1764- 1826)

În parcela 1 din cimitirul parohial un monument funerar marchează locul unde ești duce somnul de veci una dintre cele mai importante personalități a istoriei Bisericii Ortodoxe din Banat, Protopopul Vasile Georgevici.

Însemnările de pe crucea funerară sunt următoarele: " Aici odihnește în Domnul Vasile Georgevici, I-ul protopop ort. Român al Timișorii. Naștorul luptător pentru drepturile neamului și bisericii sale. Întemeietorul parohiei gr. Ort. Române din Timișoara – Fabric. Născut la 30 XII. 1764. Răposat la 20.XI. 1826. Exhumat din biserica vech cu hramul Sf. Ilie în 24. X. 1913 și așezat aici pentru eternitate la 26.X.1913.

Această sfântă cruce a ridicat-o Societata Română umanitară de masă a credincioșilor rom. Ort. din Timișoara – Fabric I-ului drept pioasă recunoștință. – A. Granofsky".

Protopopul Vasile Gheorgevici s-a născut în ziua de 30 decembrie 1764. A studiat în școala de teologie sârbească. Între 1800 și 1812 este paroh al comunei Cerneteaz. După moartea protopopului Constantin Suboni în 1812 este numit protopop al Timișoarei în urma scriptului împărătesc al lui Francisc I, cel care îl aprecia ca preot militar distins cu medalia de aur datorită participării la războaiele napolioniene⁴. Pentru „dăruirea lui față de ostașii ortodocși, împăratul i-a dat permisiunea să ridice o biserică care va purta hramul Sf. Ilie”⁵, „după dorința sa în centrul românesc al Fabricului”⁶ în dreapta Begheului, actuala Piață Petru Maior.

Protopopul Mehadie Nicolae Stoica de la Hațeg și el, o parte activității preot militar, amintește în cronica sa de participarea viitorului protopop și paroh din Fabric la Războiul celei de-a doua Coaliții împotriva Franței (1798-1802), încheiat cu înfrângerea austriecilor și tratatele de la Luneville din 1801 și Amiens (1802). Pe lângă o serie de informații legate de evenimentele și participanții la acest conflict Nicolae Stoica precizează că în jurul anului 1800: „*Cinstit părintele Vasilie Gheorghievici, parohul din Țerinteăzi, român, într-așa vreme, 150 de feciori românești, recruți adună, făgăduindu-să el capitan*

⁴ *Ibidem*, p. 200..

⁵ Ioan Hațegan, Ionel Popescu, *Prezentare-recenzie a lucrării „Parohia Ortodoxă Română Timișoara-Fabric. Studiu istoric, canonic și administrativ.bisericesc”* în Volumul *Tradiție și modernitate în mărturisirea credinței. 100 de ani de la sfințirea Bisericii „Sfântul Ilie” din Timișoara-Fabric* coordonator Pr. Dr. Cosmin Panțuru, Editura ASTRA Museum-Sibiu, Editura Partoș-Timișoara, 2013.

⁶ Dr. Aurel Cosma, *Sfântul Ilie-patronul suburbiului Fabric*, p. 695.

*cu ei la oaste meăрге. Însă în loc de capitan de la împăratul colaină cu lanți de aur, de a-și chiti pieptul, au căpătat. Acu-i protopresviter Timișoarii*⁷.

Una din motivațiile vrednicului protă timișorean era legată de dorința elitei românești a timpului de a avea un ierarh al lor, chiar sub ascultarea Mitropoliei sârbești, iar biserica din Fabric să devină catedrală episcopală. Memoriul pe care î-l trimite la Viena se alinia încercărilor pe care românii din comitatele Arad și Bihor le făceau în epocă pentru separația ierarhică. Din păcate, nu va avea același succes, dar puterea exemplului său și a lui Dimitrie Țichindeal va deschide calea unor inlesniri din partea autorităților.

În 1822 „*Protopopul Vasile Georgevici și-a înaintat memoriul după decesul episcopului Ștefan Avacumovici al Timișoarei și scopul principal al petiției lui era ca în scaunele vacante de la Arad, Timișoara și Vârșeț să fie numiți episcopi români deoarece marea majoritatea a populației din aceste eparhii era românească*”⁸. Cere reforme în favoarea românilor:⁹ predarea limbii române în școli, introducerea literelor latine în locul scrierii chirilice, ieșirea de sub influența înrobitoare a oligarhiei sârbești în biserică cât și în viața politică, unde sârbii, datorită privilegiilor istorice primite, prevalau.

Pentru a primi aprobarea de construire a bisericii visate de românii din Fabric, prota ia drumul Vienei, unde, în ciuda opoziției autorităților locale și ierarhie sârbești, caută sprijinul împăratului Francisc I pentru eliberarea unei concesiuni care să permită edificarea locașului de cult.

Scena audienței și rezultatul ei ne este prezentată, poate un pic romanțat într-o lucrare despre ortodoxia bănățeană scrisă în perioada interbelică: „*Francisc I văzând în modesta reverendă a protopopului Georgevici simbolizată toată suferința preoțimii românești, cu lacrimi în ochi s-a coborât din tron și l-a îmbrățișat pe acest preot, care prin înfățișarea lui a putut turna în inima împăratului sentimentul de dragoste pentru Românii prigonți pe nedrept. Astfel românii din Mehala-română din Fabrică câștigă prin vrednicia protopopului lor și bunăvoința Domnitorului dreptul să ridice o biserică românească. Episcopia sârbească nu putea vedea cu emanciparea românilor, având teamă, că opera lor de sârbizare va suferi mult. Au căutat deci să uneltească pe la autorități ducându-se chiar la guvern, însă toate sforțările lor rămaseră zadarnice, căci ordinul împărătesc era prea categoric de a mai fi desconsiderat*”¹⁰.

⁷ Nicolae Stoica de Hațeg, *Cronica Banatului*, studiu introductiv, ediție, glosar și indice de Damaschin Mioc, ediția a II-a revizuită, Editura facla, Timișoara, 1981, p. 300.

⁸ I.D. Suciu, *Monografia Mitropoliei Banatului*, p. 152.

⁹ Ibidem, p. 153.

¹⁰ Preot Virgil Popovici, *Ortodoxismul și Biserica Națională românească din Timișoara*, Timișoara, 1933, p. 61.

În anul 1825, plin de bucurie și speranță, el primește răspunsul suveranului habsburgic care îngăduia edificarea bisericii dorite de românii Fabricului, încă parohieni ai parohiei mixte Sfântul Gheorghe.

Pentru acoperirea costurilor de construcție el face acest apel către locuitorii Timișoarei: „Majestatea Sa apostolică, chesaro-crăiască, preîndurătorul parinte al țării, prin preaînalta rezoluție din 15 martie a.c., cu nr. 61870 a aprobat clădirea unei noi biserici grecești neunite în suburbia Fabric, în așa numita Mehala românească, iar suma oferită deja de către nobili prieteni ai oamenilor și zeloși cinstitori ai Tatălui nostru al tuturor, pentru zidirea întregă și amenajarea interiorului, ca și pentru împodobirea bisericii, de nu va fi îndestulătoare, să se găsească și alți creștini însuflețiți de sentimente nobile, care prin contribuții benevole, nesilite, să sprijine comunitatea întru atingerea scopului ei. Ni se oferă frumosul prilej de a ne îndeplini una din cele mai sublime și mai sfinte din datoriile noastre, și anume să aducem daruri și prinosul nostru celui Preaînalt Atotputernicul Părinte al nostru, potrivit versetului 14 al psalmului 50. Și de fapt este și cea mai mare mulțumire, cea mai mare bucurie a unuia cu simțire creștinească, ca să-și arate recunoștința celui care este izvorul liniștii și mulțumirii sale, al fericirii sale vremelnice și veșnice.

Și oare nu Dumnezeu este cel care ne copleșește cu bogata sa binecuvântare, cu binefacerile Sale? Nu ne vom folosi noi oare de fiecare prilej ca să arătăm mulțumirea noastră celui mai bun Părinte, slăvindu-i numele întru lățirea împărăției virtuții și adevărului? Nu vom aduce noi nimic din fumurile noastre pământești, care și așa sunt un dar al cerului, potrivit cu puterile noastre, pentru slăvirea acestei Ființe preînalte? Nu vom zidi, vom întemeia și vom clădi noi oare lăcașuri pentru slujba, închinarea și slăvirea sa precum și pentru îndemnul nostru spre bine, încredere întru pătimire și statornicie în virtute, ca și pentru pregătirea către o viață mai bună?

Aceasta este cea mai mare datorie a fiecăruia din creștinii supuși mereu credinței, așa că nimeni nu se va putea socoti străin de datoria de a contribui, după puterile sale, în numele Celui Preaînalt, atunci când comunitatea gata de ascultare a tuturor locuitorilor cu simțăminte nobile din Timișoara le cere cu stăruință, pentru atingerea acestui țel măreț, anume pentru clădirea acestei biserici, pe care o doresc de un veac.

Tatăl nostru ceresc al tuturor va încununa pe fiecare frate binevoitor și prieten al oamenilor, după făgăduiala sfântului apostol Pavel, cu răsplată, cinstire și pace, iar noi și urmașii noștri vom înălța cele mai fierbinți rugăciuni pentru binele tuturor binefăcătorilor noștri către Dumnezeu Atotputernicul, al cărui nume va fi cinstit în acea biserică, trimițându-vă aceasta cu cele mai recunoscătoare sentimente”¹¹.

¹¹ Circulară imprimată în copie, Timișoara, semnată „Vasile Georgevici, Protopop grec neunit de Timișoara în numele tuturor membrilor comunităților locuitorilor din Mehala românească” în

După cum aminteam în capitolul despre istoria cartierului, acesta a fost gândit și amenajat ca un suburbriu economic industrial, un spațiu al dezvoltării și manifestării unor meserii, în care conviețuiau diferite naționalități. Între acestea se detașau ca număr românii. Aceștia au profesat meserii tradiționale iar în timp și activități industriale învățate de la coloni.

Pentru a ilustra una din versiunile pentru care Sf. Ilie a fost ales ca hram al bisericii vechi, Dr. Aurel Cosma ne spune: „Suburbiul a devenit un centru economic în permanentă creștere, unde pe lângă noile industrii s-au întărit tot mai mult breslele de meseriași, organizate pe ramuri de producție. Maistorii români, cunoscuți din timpuri străvechi, s-au grupat după profilul muncii lor în corporațiuni, care au înlocuit breslele de altădată. Cea mai puternică și cea mai numerică era corporația cojocarilor, care l-a avut patron pe Sfântul Ilie. După tradiție ei l-au dat încă din veacurile trecute pe sfântul lor ca protector al suburbiului”¹².

Aceeași personalitate importantă a istoriei acestei părți a țării își mai aduce aminte o povestire din tradiția locului, legată de protopopol Gheorgheviți și modul în care inspirația divină a ales locul în care sfânta biserică a fost construită.

Cu nostalgie și pios respect acesta evocă: „Era un obicei din bătrâni, ca la dumineci și sărbători, să se adune românii din cartier pe locul viran din fața barăcii de lemn a stăvilarului de unde se despărțea apa Begheului în cele două albi, ce curgeau paralel, cel drept pentru transportul lemnului și cel stâng pentru trebuințele industriale ale morilor, meseriașilor și tăbăcarilor. În această piață de-a lungul râului se desfășura viața publică a românilor. Aici, sub cerul liber se țineau sfaturile bătrânilor, se discutau și se rezolvau problemele zilei, aici venea în mijlocul lor protopopol Vasile Georgeviți să le dea îndrumări și să chibzuiască împreună cu ei asupra locului unde să fie construită biserică. Părerile fiind împărțite, spune tradiția, Vasile Georgeviți a rostit o rugăciune prin care a cerut lui Dumnezeu să-i indice locul viitorului altar printr-un semn de sus. Credincioșii din jurul său au îngenunchiat și ei sub nucul mare din centrul pieții, unde stăteau la sfat. Cerul era complet senin. După rostirea rugăciunii, deodată s-au ivit nori negri și s-a lăsat subit o ploaie torențială. Toți au fugit de sub nuc și au căutat adăpost în clădirile din apropiere. Un fulger puternic a trăznit în nuc, care a ars până-n rădăcină. Apoi norii se risipiră și se făcu iar senin. Pe locul nucului s-a ridicat altarul, unde azi se înalță o cruce, iar credincioșii au interpretat semnul focului din cer ca venind de la Sfântul Ilie. De aici au tras concluzia că biserică trebuie să aibe ca hram pe proorocul Ilie. Legenda a mai fost completată cu indicarea zilei că arătarea semnelui divin s-a produs chiar în ziua prăznuirii Sfântului Ilie din vara anului 1824”¹³.

arhiva Mitropoliei Banatului, la ID. Suci, R. Constantinescu, *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului, Vol I*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1980, p. 599-600.

¹² Dr. Aurel Cosma, *op. cit.*, p. 694-695.

¹³ Ibidem, p.695-696.

Este oarecum neclar momentul în care aprobarea imperială pentru construcție a fost dată. Dacă ținem cont de apelul protopopului din 1825 și de faptul că, cu un an înainte se alegea locul construcției se poate accepta că o încuviințare neoficială a fost primită în 1818¹⁴, sau în 1820 cu ocazia înmânării personale a două memorii la Curte: primul pentru permisiunea construcției bisericii din Fabric; al doilea cu conținut apologetic pentru cauza românilor bănățeni.

Cu ocazia uneia dintre aceste întâlniri protopopul Georgevici dă dovadă de mare diplomație în întocmirea actului înaintat spre atenția împăratului Francisc I. Dr. Aurel Cosma îl rezumă în felul următor: „Primul memoriu conținea cererea pentru eliberarea unei concesiuni de a clădi o biserică românească în Fabricul Timișoarei, la sediul protopopului, în partea periferică a carierului *Mahalaua românească*, căreia i se mai zicea *Vlașca Mala* motivând cererea prin faptul că populația din această parte a Fabricului locuia prea departe de parohia Sf. Gheorghe din actuala piață Traian, întâmpinând dificultăți cercetarea ei din cauza lipsei mijloacelor de comunicație, precum și lipsei iluminatului public, în special în diminețile și serile când se făceau slujbele utreniei și ale vecerniei sau deniilor. Topografia cartierului la începutul secolului al XIX-lea era cu totul diferită de cea actuală...De la *Vlașca Mala* până la biserica Sf. Gheorghe era o distanță anevoios de străbătut, deorce între cel două părți ale Fabricului nu era un drum direct, ci lumea trebuia să înconjoare mai multe grupuri de case și să treacă peste podurile de lemn ale brațelor canalizate, care tăiau în repetate rânduri calea de comunicație...De aceea pe lângă motivele de ordin bisericesc, protopopul Vasile Georgevici a insistat în cererea sa mai ales asupra acestor considerații topografice, în fața cărora stăpânirea de la Viena nu putea ridica obiecțiuni și temeri de *complicațiuni politice*”¹⁵.

Din diferite motive momentul așteptat a întârziat o perioadă de câțiva ani, interval în care lupta națională a conducătorului religios al românilor timișoreni a continuat, în ciuda opoziției fățișe a cancelariei ungare și a ierarhiei sârbești.

Cert este că după primirea acestei aprobări românii din Timișoara se vor ralia material și sufletește pentru edificarea locașului de cult. Colecta făcută de către credincioșii localnici nu acoperă necesarul financiar pentru construcție, fiind necesar ajutorul credincioșilor din oraș și din cuprinsul protopopiatului.

Aurel Cosma ne amintește astfel: „Conform unui registru care se păstrează în arhiva Societății umanitare de masă a credincioșilor ortodoxi din Timișoara-Fabric a fost colectată de la țărani suma de aproximativ 20000 fl., dar insuficientă pentru construcția unei biserici. Vasile Georgevici a străbătut satele timișane colectând diferite obiecte pe care apoi le-a vândut. Nici acești bani nu au acoperit însă și mâna de lucru, motiv pentru care fiecare român a contribuit alături de meseriași și muncitori la zidirea bisericii. Așa a putut să fie ridicată

¹⁴ Pr. Dr. V. Vlăduceanu, *op. cit.*, p. 117.

¹⁵ Dr. Aurel Cosma, *Protopopul Timișoarei Vasile Georgevici (1764-1826)*, în Mitropolia Banatului, nr. 9-12/1976, p. 696-697.

în decurs de un an de zile cu munca și strădania vrednicilor clăcași ai Mehalei românești. Lucrările de edificare ale bisericii începute în primăvara anului 1825 au durat până în anul următor, luând parte efectivă la aceste lucrări toți românii cartierului. Stilul ei arhitectonic era cel obișnuit la toate bisericile din Banat. Ziduri masive construite din cărămidă arsă, cu un turn înalt care domina peste case până la o distanță destul de mare. Biserica avea două uși laterale și una principală la fațadă. Silueta ei părea elegantă, iar turnul avea în partea superioară mici linii decorative, comune acestui stil importat din părțile transdanubiene. Acoperișul era din țiglă, iar pereții exterior tencuiți și văruiți până la jumătatea turnului, unde începea tinicheaua modelată în forme caracteristice, care se ridicau în etaje de suporturi tot mai mici spre vârful crucii. Interiorul era sobru și întunecos, iar iconostasul cioplit din lemn după modelul de ornamentație adoptat de toate bisericile din vremea aceea. Tavanul acoperea nava în linie simplă și orizontală, fără boltiri și fără cupolă. De-a lungul pereților laterali erau scaunele credincioșilor. Pictura se făcu mai târziu de zugraful George Petrovici, iar iconostasul se completă pe măsură ce credincioșii făceau danii cu icoane sfinte. Costul materialelor și al construcției a depășit suma de 24.000 florini. Sfințirea bisericii a avut loc în ziua de 20 Iulie 1826, la sărbătoarea sfântului Ilie¹⁶.

La puțin timp după sfințirea bisericii cu hramul „Sfântul Ilie”, ctitorul ei principal, Protopopul Vasile Gheorghievici, trece la cel veșnic la vârsta de 62 de ani, în data de 20 Noiembrie 1826.

Înhumarea acestuia a fost tulburată de evenimente neplăcute cauzate de către autoritățile eclesiale sârbești care doreau să fie înmormântat în cimitirul sârbesc de la marginea cartierului între vii, actualmente Stuparilor. Românii doreau să fie cinstit prin așezarea trupului într-o criptă în biserică. Soldații chemați pentru a-i împiedica să facă aceasta erau comandați de un ofițer român care a dat ascultare conaționalilor săi. Într-un final a fost nevoie de intervenția împăratului vienez care încuviințează înmormântarea în cripta bisericii „iar pe deasupra a dispus ca în biserică să fie puse două portrete, al său și al protopopului”¹⁷.

Cu ocazia dărîmării bisericii, osemintele protopopului Vasile Georgevici s-au exhumat în data de 24 octombrie 1913, așezate într-un sicriu nou, catafalcate în biserica nouă, apoi reînsmormântate în cimitirul parohial din strada Mătăsarilor¹⁸.

¹⁶ Aurel Cosma, *Din trecutul românilor timișoreni* „Apostolatul protopopului Vasile Georgevici (1764-1826)”, Tipografia Românească, Timișoara, 1928 (Extras din revista Luceafărul, Timișoara, Anul IV, nr. 12), p. 19-21, apud. Pr. Dr. Cosmin Panțuru, *Parohia Ortodoxă Timișoara Fabric*, .p. 42-43.

¹⁷ Dr. Aurel Cosma, *Protopopul Timișoarei Vasile Georgevici (1764-1826)*, p. 701.

¹⁸ Ibidem, p. 702.

2. Preot Melentie Șora (1889-1956)¹⁹

Acesta s-a născut în 26 ianuarie 1889, în Feneriș, județul Bihor. A fost căsătorit în Pesac cu Ana Bogdan în 22 noiembrie 1914, având doi copii: filosoful Mihai Șora (n. 7 noiembrie 1916) și Maria (n. 19 februarie 1918). Fratele său, preotul Ștefan Șora a fost cel care a întemeiat Parohia Viile Fabric.

Părintele Melentie Șora și-a început studiile la Gimnaziul din Beiuș. Le-a contituat la Institutul Teologic—Pedagogic din Arad, apoi Facultatea de Filosofie a Universității din Budapesta și Universitatea din Cluj.

A obținut Certificatul de Profesor de Religie la Arad și Cluj, Tot în Cluj susține examenul de capacitate preotească.

De-a lungul timpului a ocupat diferite funcții: cancelist la Cancelaria Consistorială din Arad; pedagog la internatul ortodox de băieți din Beiuș; funcționar la Consistoriul Eparhial din Arad; învățător la Ianova; profesor de Religie la mai multe instituții de învățământ din Timișoara.

Slujirea preotească a început-o în luna noimbrie anului 1914, când este hirotonit de către episcopul arădean Ignatie I. Papp, pe seama Parohiei Ianova. După o perioadă slujește și la Izvin, ca din 1 octombrie 1926 să ajungă la Parohia Timișoara Fabric, unde va rămâne până la trecerea la cele veșnice din data de 18 octombrie 1956.

În anii preoției din Fabric a fost președinte a Asociației clerului Andrei Șaguna din Eparhia Aradului; duhovnic la spitalul epidemic (1933), membru al Consistoriului Spiritual din Arad (1934), paroh la Timișoara II, chiar Protopop al Timișoarei în 1940.

Este autorul mai multor lucrări cu caracter istoric, religios-moral, pastoral. De numele său este legată redactarea revistei omiletic *Duh și Adevăr* de la Timișoara (1941-1948), în care a publicat numeroase prdici și a colaborat cu articole, predici și recenzii sub nume propriu sau pseudonimele Tie Flaviu și Serafim.

3. Preot Victor Vlăduceanu (1913-1994)²⁰

S-a născut în comuna Domașnea, la 30 august 1913. Studii: școala primară în localitatea natală; liceul *Traian Doda* din Caransebeș; Academia Teologică din Caransebeș, apoi cea din Chișinău, unde obține titlul de doctor în Teologie în 1942.

A predat Religie la următoarele instituții de învățământ: Școala normală de băieți din Arad, *Liceul Carmen Sylva* și *Gimnaziul de fete*, și alte licee din Timișoara.

Este hirotonit diacon în 1936, apoi preot în 1939 de episcopul Andrei Magieru. A slujit ca preot catedral la Timișoara; la Timișoara IV Iosefin ca apoi să ajungă la Parohia Timișoara II Sf. Ilie Fabric (1 iunie 1952-15 februarie 1957). De la Timișoara a fost transferat la Parohia Mavrogheni din București.

¹⁹ Pr. Dr. Cosmin Panțuru, *op.cit.*, p. 227-229.

²⁰ Ibidem, p. 231-235.

Pe linie administrativ bisericească a ocupat funcțiile: consilier cultural și administrativ cu probleme cultural-sociale la Centrul Eparhial din Timișoara și protopop onorific.

Activitatea sa culturală s-a caracterizat prin numeroase lucrări în volum, studii și articole, editoriale teologice și politice, în care punctează aspecte din Istoria Bisericii Ortodoxe Române, Teologie Domnatică și pictură bisericească. Numeroase articole au abordat teme omiletice, cuvântări la praznicele împărătești etc.

A fost redactor al publicațiilor eparhiale *Biserica Bănățeană*, *Duh și Adevăr*, *Mitropolia Banatului*.

S-a căsătorit cu fiica preotului Victor Aga din Chișoda și au avut două fete. Este înmormântat în cimitirul din str. Mătăsarilor, alături de soția Cornelia și socrul, părintele Aga.

4. Dr. Ioan Bonțilă²¹

Această personalitate a lumii medicale din Timișoara s-a născut în localitatea Iancăhid din părțile sârbești ale Imperiului Austro-Ungar în data de 3 mai a anului 1896. Potrivit unei autobiografii scrise datată în 12 martie 1951 părinții săi se numeau Romulus și Vioara Bonțilă, născută Popescu.

A studiat în Școala Primară din localitatea natală cu începere în anul 1903. Liceul l-a început în 1907 la Caransebeș, l-a continuat la Lugoj și terminat la Becicherecul Mare. Între 1915 și 1918 a fost înrolat în armata imperială. Începe Facultatea de Medicină din Budapesta în 1918 și o încheie în anul 1922 la Cluj-Napoca.

În practica medicală a activat din anul 1922 în Timișoara în diferite unități spitalicești: medic intern la Spitalul din Timișoara, Spitalul de Copii din Timișoara și Sanatoriul Bănățean. Anii celui de-al II-lea război mondial î-l vor găsi concentrat la liceul Militar din Cernăuți, unde e trimis în 1942 și apoi la Spitalul Militar și Lagărul de Prizonieri din Timișoara, unde rămâne până la sfârșitul conflagrației. De numele doctorului Ioan Bonțilă se leagă și înființarea Spitalului Epidemiologic Victor Babeș din Timișoara.

În anul 1951 acesta era căpitan medic militar în rezervă.

Înainte de trecerea sa la cele veșnice survenită în 1967 a fost o perioadă de timp viceprimar al Timișoarei.

S-a căsătorit în anul 1943 cu Elena Bugariu, cu care a avut o fiică pe nume Georgeta. Soția doctorului Ioan Bonțilă era fiica preotului militar Terentius Bugariu, autorul colecției de muzică bisericească *Sentinela cântărilor bisericesci române*, apărută la Timișoara în 1908, care și el este înmormântat în cimitirul din Fabric.

Ca o recunoaștere a meritelor doctorului Ioan Bonțilă, o stradă din cartier îi poartă numele.

²¹ Materiale din colecția personală a nepoatei dr. Ioan Bonțilă, doamna Niță Gabriela.